

BESLUT

2016-10-03

Dnr: 16/01223

SAKEN

SVT Nyheter Dalarna, SVT1, 2016-02-19, kl. 18.30, inslag om träning inför Vasaloppet; fråga om otillbörligt gynnande

BESLUT

Inslaget fälls. Granskningsnämnden anser att det innebar ett otillbörligt gynnande av kommersiella intressen.

AVGIFT

Nämnden beslutar att ansöka hos förvaltningsrätten om att Sveriges Television AB ska betala en särskild avgift.

INSLAGET

Inslaget handlade om att musikartisten Måns Zelmerlöw befann sig i Falun och tränade inför Vasaloppet. I inslaget sades att Måns Zelmerlöw inför finalen i Melodifestivalen år 2015 hade lovat att göra ”en svensk klassiker” om han vann. I inslaget visades bilder på när han åkte längdskidor. Bilderna följdes upp av en intervju med honom vid skidspåret. På Måns Zelmerlöws tröja och mössa syntes logotypen för ett sportvarumärke och namnet på en hotell- och konferensanläggning.

ANMÄLAN

Anmälaren anser sammanfattningsvis att inslaget innebar ett rejält övertramp gällande bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen. Enligt anmälaren sändes inslaget både lokalt och i riks-tv.

Granskningsnämnden har mot bakgrund av anmälan granskat den lokala sändningen i *SVT Nyheter Dalarna*.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslaget överensstämmer med bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande och anför i huvudsak följande.

Måns Zelmerlöw är en välkänd svensk artist som bland annat vann den svenska Melodifestivalen år 2015, det mest sedda programmet i svensk tv det året. Hans löfte att genomföra kraftprovet en svensk klassiker om han vann Melodifestivalen väckte mycket uppmärksamhet. Det var därför lokalt i Falun och Dalarna en stor nyhet att Måns Zelmerlöw plötsligt befann sig i Falun för att förbereda sig.

Löftet om att ”göra en klassiker” om han vann Melodifestivalen år 2015 blev en nyhet såväl lokalt i Dalarna som på riksnivå. Sedan följde artiklar om hur han vändades inför Vasaloppet och hur han laddade. *SVT Nyheter Dalarna* var sedan ensamma om få träffa Måns Zelmerlöw på Lugnets skidstadion i Falun när han tränade. Nyhetsvärdet var alltså stort med tanke på att många följt detta från hans löfte fram mot starten i Vasaloppet. Inslaget var ett nyhetsinslag som spelades in och sändes samma dag. Inspelningen skedde med kort varsel och genomfördes under förhållanden som SVT inte styrde över, det vill säga på skidstadion i samband med hans ordinarie träning. Reportern hade väldigt kort om tid med Måns Zelmerlöw som hade ett pressat schema. Han skulle iväg och köra teknikträning i spåret där SVT:s reporter inte fick vara med. SVT fick en intervju med honom på plats, i direkt anslutning till träningen, och kunde då inte påverka hans klädsel som bestod av de träningskläder han använde under passet, inklusive en mössa med namnet på det team som Måns Zelmerlöw skulle representera i loppet. Mössan var en naturlig del av klädseln då det var vinter när inslaget gjordes. Det kan poängteras att Måns Zelmerlöw vid tidpunkten för inslaget inte hade något uppdrag för SVT och alltså inte var att betrakta som en företrädare för SVT utan en extern medverkande. Det förekom inga positiva värdeomdömen och varumärket omnämndes inte. Inslaget uppmuntrade inte till inköp och innehöll inga andra säljfrämjande inslag.

SVT anser att informations- och underhållningsintresset inom SVT Dalarnas sändningsområde var betydande i och med att en av Sveriges mest aktuella musikartister fanns på plats lokalt i Falun för skidträning inför en helt annan typ av stor utmaning, Vasaloppet, som dessutom är det mest klassiska årliga evenemanget i sändningsområdet. En träningsbild ur inslaget fanns också med i det så kallade löpet som inledde sändningen vilket också visade på nyhetsvärdet. Detta sammantaget gör att SVT anser att det gynnande som kan ha uppstått vägs upp av det stora informations- och underhållningsintresset.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

Ett program som inte är reklam får inte på ett otillbörligt sätt gynna kommersiella intressen. Det får inte uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller

tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller framhäva en vara eller tjänst på ett otillbörligt sätt (5 kap. 5 § radio- och tv-lagen). Ett gynnande av ett kommersiellt intresse är otillbörligt om det inte kan motiveras av något informations- eller underhållningsintresse.

Vid överträdelser av bestämmelser om annonser, sponsring, produktplacering och otillbörligt gynnande av kommersiella intressen kan granskningsnämnden ansöka hos förvaltningsrätten om att programföretaget ska betala en särskild avgift (17 kap. 5 § och 19 kap. 4 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att logotypen för ett sportvarumärke och namnet på en hotell- och konferensanläggning på ett framträdande sätt syntes i bild på artistens kläder under en stor del av inslaget. Enligt nämndens mening borde det ha varit möjligt för SVT att utforma inslaget på sådant sätt att denna exponering undveks. Genom exponeringen uppkom ett gynnande av varumärkena som inte uppvägdes av ett tillräckligt informations- eller underhållningsvärde. Inslaget strider därför mot bestämmelsen i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen.

SÄRSKILD AVGIFT

Nämnden beslutar att ansöka hos förvaltningsrätten om att SVT ska påföras en särskild avgift för överträdelsen av bestämmelsen i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen. Nämnden anser att överträdelsen motiverar en avgift om 50 000 kronor.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Leif Hedman, Jan Holmberg, Clas Barkman och Staffan Dopping efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Johannes Wik